

GLÓD ALKOHOLU I JEGO DETERMINANTY DONIESIENIE WSTĘPNE

Jan Chodkiewicz¹, Marcin Ziólkowski², Damian Czarnecki²,
Krzysztof Gąsior^{3,4}, Artur Juczyński⁵, Agata Biedrzycka⁶,
Katarzyna Nowakowska-Domagała⁷

¹ Zakład Psychologii Zdrowia, Instytut Psychologii, Uniwersytet Łódzki
Department of Health Psychology, Institute of Psychology, University of Lodz

² Zakład Pielęgniarstwa Psychiatrycznego, Uniwersytet Mikołaja Kopernika w Toruniu,
Collegium Medicum w Bydgoszczy
Department of Psychiatric Nursing, Nicolaus Copernicus University in Torun,
Collegium Medicum in Bydgoszcz

³ Zakład Profilaktyki Społecznej i Resocjalizacji, Uniwersytet Jana Kochanowskiego
w Kielcach
Department of Social Prevention and Resocialization, Jan Kochanowski University in Kielce

⁴ Świętokrzyskie Centrum Profilaktyki i Edukacji
Świętokrzyski Prevention and Education Centre

⁵ Miejskie Centrum Zdrowia Publicznego im. bł. Rafała Chylińskiego w Łodzi
Municipal Centre of Public Health in Lodz

⁶ OLU Wojewódzkiego Publicznego Zespołu Zakładów Psychiatrycznej Opieki Zdrowotnej
w Radomiu
Addictions Treatment Ward of the Independent Regional Public Company of Psychiatric Health
Care in Radom

⁷ Zakład Kognitywistyki, Instytut Psychologii, Wydział Nauk o Wychowaniu, Uniwersytet Łódzki
Department of Cognitive Science, Institute of Psychology, Faculty of Educational Sciences,
University of Lodz
Zakład Rehabilitacji Psychospołecznej, Uniwersytet Medyczny w Łodzi
Department of Psychosocial Rehabilitation, Medical University in Lodz

ALCOHOL CRAVING AND ITS DETERMINANTS. PRELIMINARY REPORT

Summary. Alcohol craving and factors associated with the presence of this phenomenon is still poorly understood. The aim of the study was to investigate the relationship between alcohol craving and selected sociodemographic and psychological variables. 510 patients with diagnosed alcohol dependence syndrome were examined. The examined group consisted of 396 men and 114 women. The study was held in the 3rd week of their alcohol treatment. Methodology: the Penn Alcohol Craving Scale by Flannery et al., Yale-Brown Obsessive Compulsive Intense Drinking Scale by Modell et al., Satisfaction With Life Scale – SWLS by Diener, Alcohol and Drugs Decisional Balance Scale by Velicer et al., MINI-COPE by Carver, UPPS-P Impulsive Behavior Scale by Lynam et al., The Snaith-Hamilton

---

Adres do korespondencji: Jan Chodkiewicz, e-mail, janchodkiewicz@poczta.onet.pl

Pleasure Scale-SHAPS, Subscale "obsessive" from the SCL-90 Scale by Derogatis et al., SADD by Raistrick et al., Questionnaire "Relapses" by Chodkiewicz and sociodemographic questionnaire. Results: Craving was measured by two methods and it shows a positive relationship with the dimension of impulsivity – the lack of planning (premeditation), presence of obsessive-compulsive disorder and suicidal thoughts, the depth of dependence, arguments for alcohol (balance) and negative with age. The results may be useful in future studies planning and coping with craving workshops.

Key words: Alcohol dependence, alcohol craving

Wprowadzenie

Od początku badań nad uzależnieniami głód alkoholu uważano za czynnik odróżniający osoby uzależnione od nieuzależnionych oraz znaczący objaw uzależnienia. Podkreślić warto, iż głód wymieniany jest wśród objawów diagnostycznych uzależnienia zarówno w klasyfikacji ICD-10, jak i DSM V (Cierpiałkowska, Ziarko, 2010; Casey i in., 2012). Na znaczącą rolę głodu w obrazie uzależnienia od alkoholu zwracał już uwagę w połowie XX wieku wybitny badacz alkoholizmu Elvin Morton Jellinek (Jellinek i in., 1955), a jako ciekawostkę można przytoczyć fakt, iż wydany w 1899 roku podręcznik firmy Merck zalecał podawanie alkoholikom kokainy, aby wyeliminować głód alkoholu (Addolorato i in., 2005).

Odczuwanie głodu alkoholu jest czymś powszechnym – jak wskazują liczne badania doświadczają go w trakcie terapii i po jej zakończeniu większość, bo 54-73% uzależnionych pacjentów (m.in. Westerberg, 2000; Yoon, Kin, Thuras, 2006; Czarnecki i in., 2010). Wiadomo również, iż występowanie głodu wykazuje znaczące związki z nawrotami picia, jest też jedynym objawem uzależnienia, który może pojawić się nawet po długim okresie abstynencji (m.in. Miller i in., 1996; Flannery i in., 2003; Bottlender, Soyka, 2004; Addolorato i in., 2005; Oslin i in., 2009; Chodkiewicz, 2014).

Pomimo znaczącej roli głodu alkoholu zarówno w etiologii uzależnienia, jak i przebiegu terapii oraz utrzymywaniu abstynencji, przez długi czas zainteresowanie naukowe tym zjawiskiem było znikome. Znaczące badania mają miejsce dopiero w ostatnich 20 latach, od niedawna istnieją też odpowiednie narzędzia badawcze (m.in. Anton, 1999; Kavanagh i in., 2013). Między innymi z tej przyczyny znawcy problematyki głodu zgodnie podkreślają, iż jego specyfika jest nadal słabo poznana. Ponadto, wyniki licznych analiz są niejednoznaczne, słabo przekładające się na praktykę kliniczną, a w literaturze przedmiotu spotkać można wiele modeli głodu koncentrujących się na różnie udokumentowanych mechanizmach leżących u jego podstaw (m.in. Potgieter, Deckers, Geerlings, 1999; Connolly i in., 2009; Chakravorty i in., 2010; Skinner, Aubin, 2010; Martinotti i in., 2013; Chodkiewicz, 2014).

W naszym kraju praktycznie brak jest badań nad głodem i jego korelatami, brak też zaadaptowanych narzędzi do jego pomiaru. Skutkuje to nie tylko deficytem doniesień naukowych, ale także tym, że ośrodki prowadzące terapię odwykową stosują różne programy radzenia sobie z głodem a skuteczność tych programów opartych często na wiedzy intuicyjnej nie była nigdy weryfikowana ani porównywana.